

Sr. Joan Pluma
Director General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni
Departament de Cultura
Portaferrisa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona

Senyor,

Atenent la carta que ens heu tramès el dia 17 de juny i que hem rebut el 22 de juny on poseu a la consideració de la nostra associació de l'Avantprojecte de llei pel qual es modifica la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, a fi i efecte de poder-hi fer observacions, propostes i suggeriments, ens complau enviar-vos un seguit de propostes perquè siguin tingudes en compte en la seva elaboració i aprovació final.

Resto a la seva disposició per a qualsevol informació que consideri oportuna, tot esperant fer efectiva aquesta petició de reunió,

Ben cordialment,

Joan Soler i Jiménez
President de l'AAC

Barcelona, 10 de juliol de 2015

CONSIDERACIONS AL VOLTANT DE L'AVANTPROJECTE DE LLEI PEL QUAL ES MODIFICA LA LLEI 10/2001, DE 13 DE JULIOL, D'ARXIUS I DOCUMENTS.

Les consideracions que presentem són voluntàriament breus bo i atenent que l'Associació d'Arxivers – Gestors de Documents ja va poder fer-ne algunes per via del seu president al darrer Consell Nacional d'Arxius celebrat el passat 11 de juny. En aquest Consell es van presentar les modificacions més rellevants que proposa aquest avantprojecte. Tanmateix aprofitem aquest tràmit d'audiència per fer algunes de noves que no vàrem poder expressar en el dit Consell Nacional o que es van expressar de manera poc completa.

El primer comentari que realitzem és al voltant del propi concepte d'*adaptació* de la Llei 10/2001, de 13 de juny, d'arxius i documents (LAD) a la nova Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern (LTR). Considerem que el tractament que rep la LAD en aquest context és de llei subsidiària i sectorial sobre aspectes que en realitat són centrals i transversals a la gestió de la documentació pública que produeix la Generalitat de Catalunya i les administracions catalanes. Per aquest motiu la nostra opinió, ja expressada en els moments de tramitació de la LTR, és que tant aquesta com la LAD són dues solucions complementàries a una mateixa problemàtica, però malauradament expressades per separat. La gestió de les dades, la informació i la documentació, i en conseqüència, dels dipòsits, analògics o digitals, tenen a veure directament amb l'existència de sistemes de gestió documental i d'arxius. Sense aquesta existència, la LTR no tindria sentit. I sense la voluntat legislada de més transparència a les administracions i de promoció del dret d'accés a la informació pública, la funció dels arxius, expressada a la LAD, no tindria tampoc sentit. La nostra opinió última és que la LTR i la LAD, i la Llei 29/2010, de 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya, haurien de ser fusionades en una sola solució legislativa. Així, la complementarietat que han d'escenificar constantment i l'esforç de coordinació que és necessari per no contravenir cap de les dues han de ser resolts d'alguna manera.

Entenem que la fusió legislativa no és un escenari realista a punt d'un nou procés electoral, però sí que hi ha mesures que permetrien resoldre aquesta complexitat. A continuació fem una proposta concreta que no es troba a l'Avantprojecte presentat i que permetria resoldre aquest excés legislatiu:

Article 0.

Modificació de l'article 4.2 i de tots aquells on aparegui l'expressió “el departament de Cultura”.

En l'article 4.2 de la LAD s'expressa manifestament i per primera vegada que el “departament de Cultura ha d'impulsar la coordinació dels arxius integrants del Sistema d'Arxius de Catalunya”. En aquest sentit aquesta manera d'expressar la responsabilitat coordinadora en una llei no és ja habitual en la pràctica legislativa dels darrers anys on el més freqüent és no indicar quin departament exercirà aquesta funció. La raó és ben clara, els canvis que es poden produir en qualsevol moment en l'àmbit de l'exercici del Govern poden suposar canvis estructurals orientats a una millor eficiència i eficàcia dels serveis oferts de cara a la ciutadania. En aquest cas és paradigmàtica la pròpia LTR que

expressa en diferents articles que certes funcions les realitzarà el “departament competent en matèria de”. Suggerim seguir aquesta tècnica jurídica que ha de facilitar en tot moment l'assignació justa de les funcions a la llum de l'evolució del temps i consignar-ne la responsabilitat als departaments més capacitats per a desenvolupar-les. Aquesta modificació permetria que els canvis es poguessin realitzar sense haver de modificar novament la LAD, tràmit clarament més allargat en el temps i complex. Per aquest motiu, proposem que l'article 4.2 de la LAD (i de manera derivada en tots els articles on l'expressió que canviem apareix repetida a la dita Llei) substitueixi l'expressió “El departament de Cultura ha d'impulsar” per la següent formulació:

4.2 El *departament competent en matèria d'arxius i gestió documental* ha d'impulsar la coordinació dels arxius integrants del Sistema d'Arxius de Catalunya, mitjançant tots els recursos que estiguin al seu abast, i ha de vetllar per l'aplicació d'un únic sistema de gestió documental en cadascuna de les administracions i institucions públiques de Catalunya.

Fetes aquestes consideracions introductòries passem a relacionar els comentaris específics sobre l'articulat de l'Avantprojecte.

Article 3.

Considerem positiva la modificació de la definició de Sistema de Gestió Documental, tot i que no inclouríem l'expressió final “a un arxiu”. Creiem que la gestió documental es realitza no pas per l'objectiu final de passar la documentació “a un arxiu”, tal com es podria interpretar d'aquest text, sinó per al benefici en l'accés i ús a la documentació que obté l'administració o organització que disposa d'aquest sistema. L'element més potent de disposar d'un SGD és la capacitat de gestió transversal de dades, informació i documents en relació a les funcions que executa l'organització. El fet o no d'acabar en un “arxiu” és un pas més del sistema, però no pas l'únic. De manera que pensem que és millor centrar la importància de la definició en el concepte “document”, font de garantia, fiabilitat i autenticitat, que provoca, derivadament, un estat de confiança en la gestió administrativa. Afegint un “a la seva creació, recepció”, etc., seria suficient i evitaria una solució que entenem errònia.

Article 4.

Considerem correcta la modificació de l'article 5 de la LAD, però afegiríem al final de tot “a l'abast dels usuaris i dels ciutadans”. D'aquesta manera l'usuari no quedaria circumscrit a l'usuari intern d'una organització, que és el que se sembla dependre de l'expressió actual. Incorporant la menció als ciutadans completaríem l'abast de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, atès que no pensarien només en l'usuari intern sinó en el ciutadà extern.

Article 5.

Seria molt important incorporar en aquesta modificació la “fase inactiva”. No podem deixar de banda aquesta fase en la dotació d'un únic sistema de gestió documental ja que estaríem trencant la filosofia de fons d'aquest, que no és altre que la gestió transversal

des del moment de la creació fins a la seva conservació/reutilització/accés permanent. Seria un error deixar fora dels sistemes de gestió documental la fase "inactiva". Aquesta millora que proposem permetria evitar que les organitzacions busquessin solucions alternatives i poc pels seus documents en fase informativa o històrica.

Article 9.

Aquest article és cabdal perquè la LAD realment es desenvolupi com pertoca. La seva ambigüitat ha provocat que en 14 anys de vigència la menció "personal qualificat suficient" hagi estat sempre interpretada a la baixa. Creiem que seria bon moment per incloure la necessitat de què el departament competent en matèria d'arxius i gestió documental realitzi una baremació en funció de les característiques de cada un dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya que determini quina dotació de personal li seria la més idònia. Aquesta tasca no es pot demorar més i hauria d'anar de la mà de la realització del Registre d'Arxius de Catalunya. Proposem, o bé que en aquest article o bé que en una disposició addicional (amb una delimitació temporal d'un 1 any) la realització d'una baremació dels requisits en recursos humans que els arxius que formin part del SAC hagin de tenir. Sense un instrument d'aquestes característiques la interpretació serà sempre reductiva o a conveniència de l'administració o organització. I creiem fermament que els serveis d'arxius no poden, sota cap concepte, ser eradicats per conveniències o necessitats puntuals. Han de ser serveis bàsics de la mateixa manera que ho són per a moltes administracions i organitzacions els serveis centrals, jurídics o de recursos humans, per posar exemples.

Article 11.

L'AAC ja va formular un petit retoc en el Consell Nacional d'Arxius del passat 11 de juny i que fou aprovat pel seu ple que no s'ha recollit en aquest Avantprojecte. Considerem tanmateix que cal anar substancialment més enllà en la claredat del nou article 35.1. En ell es menciona la necessitat que els arxius facin "públics els seus inventaris, catàlegs o altres instruments de descripció documental". Aquesta necessitat és òptima però no permet desplegar ni mostrar els instruments de gestió documental. Entenem la descripció com una acció d'enriquiment contextual dels continguts i del procediment d'una documentació. Tanmateix, existeixen instruments que permeten millorar la gestió d'aquesta mateixa descripció en les seves fases actives i semiactives. El punt 35.1 tal com es proposa sembla només aplicable a tot allò que es trobi en fase inactiva, i no ho creiem convenient perquè de nou no tractem integralment el concepte de sistema de gestió documental que emana d'aquesta llei.

Proposem afegir una lletra b) que digui "Fer públics els instruments de gestió documental de l'organització, essent els instruments mínims a publicar el quadre de classificació corporatiu, el quadre de seguretat i accés, el calendari de conservació/disposició documental i l'esquema de metadades."

Aquests instruments de gestió són indicadors infal·libles de l'existència de sistemes de gestió documental i una manera excel·lent de saber si la LTR s'estarà complint adequadament a fi i efecte de resoldre el que els seus articles 5.2, 5.4, 6.1 i 19.3 expressen palesament.

En aquest mateix article es proposa un punt 2 on s'hi diu que tota aquesta informació pot ser objecte de publicitat activa al portal de transparència o al web de l'organisme titular de l'arxiu. Considerem que l'expressió correcta hauria de ser "de l'organisme titular del servei d'arxiu i gestió documental". D'aquesta manera adaptem correctament l'expressió al nou títol de la LAD i mostrem que hi ha vinculació explícita i lògica entre els dos conceptes, evitant la separació de consideracions sobre els arxius per una banda i sobre la gestió documental sobre una altra. La noció de sistema de gestió documental ho engloba tot.

Proposta de nou Article XX.

Sugerim un darrer canvi no expressat en l'Avantprojecte que entenem que reforçaria l'esperit de la modificació. Proposem de canviar la denominació del Consell Nacional d'Arxius, descrit a l'article 18 de la LAD, pel de "Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental". Aquesta designació s'addiu més al nou títol proposat de "Llei d'Arxius i Gestió Documental." La denominació s'hauria de canviar a la resta de articles i punts on apareix aquest òrgan consultiu. Essent el màxim òrgan consultiu en matèria d'arxius i gestió documental d'aquest país és raonable que rebí el nom complet que li pertoca per fer-lo més entenedor.

Proposta de Disposició adicional.

Proposem tal com hem dit abans als comentaris a l'article 9 de l'Avantprojecte que, en el termini d'1 any de l'aprovació d'aquesta modificació es presenti una baremació dels recursos humans necessaris per poder complir amb els requeriments de la LAD i per dotar dels arxius que estiguin al Registre d'Arxius de Catalunya, de la capital humà necessari.

Proposta de Disposició transitòria.

Proposem una disposició que delimiti en el termini d'un any a realitzar el Registre d'Arxius de Catalunya descrit a l'article 24 de la LAD. Aprofitant l'impuls de la LTR a Catalunya té més sentit que mai que els arxius de Catalunya que pertanyen al SAC normalitzin la seva situació pel que fa a condicions d'equipament, espais de consulta i difusió i recursos humans per desenvolupar els canvis en matèria de transparència. Aquest instrument és una necessitat sentida per disposar d'una estructura d'estat sistematitzada i operativa en les millors condicions en matèria d'arxius i gestió documental.

Proposta de Disposició transitòria.

Proposem una disposició que especifiqui que en el termini de sis mesos de l'aprovació de la modificació s'haurà de presentar un Pla Estratègic dels Arxius i la Gestió Documental de Catalunya que permeti desplegar de manera completa la LAD i les accions concretes destinades a enfortir el Sistema d'Arxius de Catalunya, entès aquest, com ja hem dit, com l'estructura d'estat dels arxius d'aquest país.